

DEMETRA

Democratic Governance, Environmental and Climate Challenges,
and Societal Transformation: Deliberation, Inclusiveness, and
Citizen Empowerment for Sustainable Food Systems

Bortom pilotprojekt: Att bygga varaktiga styrningsstrukturer för urbana livsmedelssystem

Policybrief nr 2

Lovande livsmedelsprojekt växer fram i städer runt om i Europa, men många har svårt att bestå eftersom ansvaret är otydligt, finansieringen tar slut och arbetet stannar av när den politiska ledningen skiftar. Denna policybrief förklarar varför initiativen förblir sårbara och presenterar fem praktiska åtgärder, bland annat att ta till vara lokal sakkunskap, inrätta permanenta livsmedelspolitiska råd och säkra stabil finansiering över flera år.

För kommunpolitiker, tjänstepersoner inom livsmedelsområdet och aktörer i lokalsamhället som vill göra tillfälliga projekt till varaktiga institutioner.

Projektledare i Sverige:

Katrin Uba (katrin.uba@statsvet.uu.se)

Projektkoordinator

Prof. Lorenzo Bosi, SNS, Italien (lorenzo.bosi@sns.it)

Finansieras av

Europeiska unionen, Horisont Europa (bidragsavtal nr 101132286)

UK Research and Innovation, Storbritanniens garanti för Horisont Europa (10116425)

Schweiz statssekretariat för utbildning, forskning och innovation (23.00524)

Utmaningen

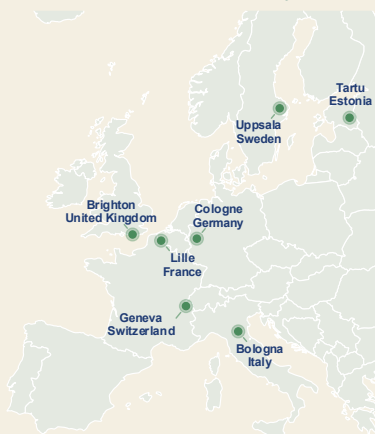
Kraven på beslutsfattarna. Regeringar måste genomföra ambitiösa hållbarhetsomställningar som svar på klimatkrisen och samtidigt säkerställa att de är rättvisa, demokratiska och brett förankrade. Livsmedelssystemen står i centrum: de bidrar till utsläpp av växthusgaser, förlust av biologisk mångfald och ojämlik hälsa. Samtidigt har de senaste kriserna, från covid-19-pandemin till geopolitiska kriser, blottlagt djupa sårbarheter.

Vad vi undersöker. Vi kartlägger hur livsmedelspolitiken faktiskt utformas i projektets sju städer och vilka styrningsformer som möjliggör eller begränsar deliberativa, inkluderande och effektiva insatser för hållbara livsmedelssystem. Städer är viktiga testmiljöer för livsmedelspolitisk innovation, men många urbana livsmedelsinitiativ förblir sårbara eftersom ansvarsfördelning, institutionell förankring och finansiering ofta är otillräckligt formaliserade. Projektstäderna är Brighton (Storbritannien), Köln (Tyskland), Bologna (Italien), Lille (Frankrike), Genève (Schweiz), Uppsala (Sverige) och Tartu (Estland).

Tre forskningsfrågor vi besvarar

- 1. Hur livsmedelspolitiken utformas.** Vem ansvarar för livsmedelspolitiken i de sju städerna, och hur fattas besluten i praktiken?
- 2. Vad som får initiativ att bestå.** Vilka styrningsformer gör att deliberativa och inkluderande livsmedelsinitiativ kan slå rot och bestå?
- 3. Varför initiativ förblir sårbara.** Varför förblir lovande urbana livsmedelsinitiativ sårbara, och hur kan de skalas upp och ges långsiktiga förutsättningar?

Seven cities · seven countries · seven food systems

© 2022 DEMETRA

Fem rekommendationer i korthet

Med utgångspunkt i våra resultat presenterar vi fem prioriterade åtgärder för att bygga en varaktig och deltagarbaserad styrning av städernas livsmedelspolitik. Varje åtgärd beskrivs utförligt på nästa sida.

VEM HAR ANSVARET

1 Ta tillvara och integrera lokal kunskap

Integrera befintlig kunskap genom formella rådgivande roller.

HUR FINANSIERAS DET

3 Skapa stabil, långsiktig finansiering

Ersätt beroendet av korta pilotprojekt med stabil, flerårig finansiering.

VAD BESTÅR ÖVER TID

5 Säkra innovation på lång sikt

Utveckla styrningsverktyg som består över politiska mandatperioder.

2 Institutionaliserad deltagarbaserad styrning

Gå från tillfälliga deltagandeinsatser till varaktig demokratisk infrastruktur.

4 Gå från mål till systemförändring

Styr om finansieringen till långsiktiga investeringar och stöd sammanhållna styrningsmodeller.

Politiska maktskiftet skapar sårbarhet. Många initiativ är starkt beroende av den politiska ledningen och förlorar kontinuitet och kunskap när prioriteringar ändras eller nyckelpersoner försvinner.

Det största hindret är sällan brist på idéer, utan brist på institutionell varaktighet.

Numreringen motsvarar de detaljerade rekommendationerna på nästa sida.

Rekommendationerna i detalj

1. Ta tillvara och integrera lokal kunskap.

Lokala aktörer, civilsamhällesorganisationer och yrkesverksamma har viktig kunskap och erfarenhet. Ta systematiskt till vara denna kunskap i politikutformningen genom formella rådgivande roller, så att deras kompetens bidrar till prioriteringar, genomförande och utvärdering.

2. Institutionaliserad deltagarbaserad styrning.

Gå från tillfälliga deltagandeinsatser till varaktig demokratisk infrastruktur, exempelvis livsmedelspolitiska råd, permanenta medborgarpaneler och plattformar för samskapande. Ge dem tydliga mandat och beslutsvägar, krav på återkoppling och tillräckliga resurser så att inkluderingen blir verklig och inte bara symbolisk.

3. Skapa stabil, långsiktig finansiering. Ersätt beroendet av korta pilotprojekt med stabil, flerårig finansiering av personalresurser, samordning och partnerskap med civilsamhället. Det minskar beroendet av konkurrensutsatt projektfinsiering, som undergräver kontinuitet och tillit.

4. Gå från mål till systemförändring. Styr om finansieringen från snävt definierade resultat till långsiktiga investeringar i motståndskraft och strukturell förändring. Stöd sammanhållna styrningsmodeller som kopplar samman livsmedel, folkhälsa, klimatåtgärder, upphandling, markanvändning och socialpolitik.

5. Säkra innovation på lång sikt. Skapa miljöer där det är tryggt att pröva och lära, med stabil bemanning, rutiner för att bevara kunskap och mekanismer för erfarenhetsutbyte mellan städer. Utveckla också styrformer som består över politiska mandatperioder.

Sammantaget skulle åtgärderna hjälpa städer att göra lovande livsmedelsinitiativ till en del av en varaktig, deltagarbaserad styrning. Det största hindret är sällan brist på idéer, utan brist på institutionell varaktighet.

Kunskapsunderlaget

Formaliseringen är begränsad. Ansvar för livsmedelspolitiken är ofta informellt eller utspritt. Initiativen saknar därför en stabil institutionell hemvist, ett tydligt mandat och varaktiga befogenheter.

Samverkan saknar varaktighet. Samverkan över sektors- och aktörsgränser ökar, men är ofta beroende av engagerade individer och korta projekt snarare än varaktiga strukturer.

Städer är innovationsnav. Städer prövar integrerade arbetssätt som kopplar samman livsmedelspolitik med folkhälsa, klimat, upphandling och socialpolitik och visar vad samordnad styrning kan åstadkomma.

Styrmedlen är ofta för snäva. Tillgängliga styrmedel är ofta otillräckliga eller snävt utformade, och organisatoriska stuprör begränsar städernas förmåga att driva systemförändring över sektorsgränser.

Politiska maktskiften skapar sårbarhet.

Många initiativ är starkt beroende av den politiska ledningen och förlorar kontinuitet och kunskap när prioriteringar ändras eller nyckelpersoner försvinner.

Flernivåstyrning kan både hjälpa och stjälpa.

Högre förvaltningsnivåer kan möjliggöra eller begränsa lokala insatser. Utfallet beror på hur ansvar och finansiering fördelas och hur den vertikala och horisontella samordningen fungerar.

JÄMFÖRANDE ANALYS AV URBAN LIVSMEDELSPOLITIK

7

städer i sju
europeiska länder

120

intervjuer med
beslutsfattare

17-18

intervjuer i
varje stad

Bild: Valentin Rotersbäcker / UWH

Mer information

Kontakter

Projektledare i Sverige: Katrin Uba (katrin.uba@statsvet.uu.se)

Koordinator och innehållsansvarig: Prof. Lorenzo Bosi, SNS, Italien (lorenzo.bosi@sns.it)

Innehållsansvarig: Dr. Sabine Weiland, ESPOL (sabine.weiland@univ-catholille.fr)

Författare: Dr. Carlo Hofer, Queen Mary University of London (c.hofer@qmul.ac.uk)

qmul.ac.uk/demetra/

DEMETRA

Democratic Governance, Environmental and Climate Challenges, and Societal Transformation: Deliberation, Inclusiveness, and Citizen Empowerment for Sustainable Food Systems

Webbplats

Soc. medier

Finansieras av Europeiska unionen genom Horisont Europa (bidragsavtal 101132286). De åsikter som uttrycks är enbart författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis EU:s eller Europeiska kommissionens ståndpunkt. Varken EU eller kommissionen ansvarar för dem.

Arbetet finansierades av UK Research and Innovation (UKRI) genom den brittiska regeringens garanti för Horisont Europa [bidrag 10116425] samt av Europeiska unionen.

Arbetet finansierades av Schweiz statssekretariat för utbildning, forskning och innovation (avtal 23.00524).